

TOIMINTAKERTOMUS 2021 / SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT									
TULOSLASKELMA	TP2020	TA2021 alkup	TA-muuto	Muut. TA	TP2021	Ali/ylitys	Tot%	Ero (eur)	Ero (%)
TOIMINTATUOTOT									
Myyntituotot	2 156 099	2 267 600	0	2 267 600	2 523 906	256 306	111,30	367 807	17,06
Maksutuotot	1 619 554	1 710 600	0	1 710 600	1 786 220	75 620	104,42	166 666	10,29
Tuet ja avustukset	30 046	69 000	0	69 000	940 958	871 958	1 363,71	910 912	3031,72
Vuokratuotot	2 446	3 000	0	3 000	1 183	-1 817	39,42	-1 263	-51,64
Muut toimintatuotot	5 972	3 150	0	3 150	11 828	8 678	375,49	5 856	98,06
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3 814 117	4 053 350	0	4 053 350	5 264 095	1 210 745	129,87	1 449 978	38,02
TOIMINTAKULUT									
Henkilöstökulut	-9 595 141	-9 872 910	0	-9 872 910	-10 083 881	-210 971	102,14	-488 739	5,09
Palvelujen ostot	-21 772 783	-22 604 021	-1 500 000	-24 104 021	-24 896 675	-792 654	103,29	-3 123 892	14,35
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-971 106	-982 770	0	-982 770	-1 096 855	-114 085	111,61	-125 750	12,95
Avustukset	-2 800 797	-1 944 600	0	-1 944 600	-1 732 915	211 685	89,11	1 067 882	-38,13
Vuokrat	-828 283	-991 866	0	-991 866	-869 421	122 445	87,66	-41 139	4,97
Muut toimintakulut	-45 775	-58 500	0	-58 500	-56 931	1 569	97,32	-11 157	24,37
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-36 013 885	-36 454 667	-1 500 000	-37 954 667	-38 736 679	-782 012	102,06	-2 722 794	7,56
TOIMINTAKATE	-32 199 768	-32 401 317	-1 500 000	-33 901 317	-33 472 584	428 733	98,74	-1 272 816	3,95
Poistot ja arvonalentumiset	-193 272	-110 077	0	-110 077	-172 905	-62 828	157,08	20 367	-10,54
Laskennalliset erät	-488 200	-620 976	0	-620 976	-440 403	180 573	70,92	47 797	-9,79
TILIKAUDEN TULOS	-32 881 239	-33 132 370	-1 500 000	-34 632 370	-34 085 891	546 479	98,42	-1 204 652	3,66

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT									
KATERAPORTTI	TP 2020	TA alkup	TA-muuto	Muut. TA	TP 2021	Ali/yli	Tot%	Ero eur	Ero (%)
Soten hallinto									
Toimintatuotot	6 212	5 000	0	5 000	3 115	-1 885	62,30	-3 097	-49,86
Toimintakulut	-236 997	-268 242	0	-268 242	-241 885	26 357	90,17	-4 889	2,06
TOIMINTAKATE	-230 784	-263 242	0	-263 242	-238 770	24 472	90,70	-7 986	3,46
Poistot ja arvonalentumiset	-2 559	-1 288	0	-1 288	-6 008	-4 720	466,45	-3 449	134,78
Laskennalliset erät	-4 115	-4 969	0	-4 969	-3 748	1 221	75,43	367	-8,92
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-237 458	-269 499	0	-269 499	-248 526	20 973	92,22	-11 068	4,66
Sosiaalityö									
Toimintatuotot	245 888	266 800	0	266 800	220 935	-45 865	82,81	-24 953	-10,15
Toimintakulut	-3 338 959	-3 400 817	-270 000	-3 670 817	-4 220 443	-549 626	114,97	-881 484	26,40
TOIMINTAKATE	-3 093 071	-3 134 017	-270 000	-3 404 017	-3 999 508	-595 491	117,49	-906 438	29,31
Poistot ja arvonalentumiset	-2 305	-765	0	-765	-1 747	-982	228,34	558	-24,21
Laskennalliset erät	-75 069	-91 495	0	-91 495	-77 538	13 957	84,75	-2 469	3,29
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-3 170 445	-3 226 277	-270 000	-3 496 277	-4 078 793	-582 516	116,66	-908 348	28,65
Vammaispalvelut									
Toimintatuotot	482 014	426 000	0	426 000	591 861	165 861	138,93	109 847	22,79
Toimintakulut	-5 352 561	-5 498 448	-470 000	-5 968 448	-5 909 540	58 908	99,01	-556 978	10,41
TOIMINTAKATE	-4 870 547	-5 072 448	-470 000	-5 542 448	-5 317 679	224 769	95,94	-447 132	9,18
Poistot ja arvonalentumiset	-2 750	-2 750	0	-2 750	-2 765	-15	100,53	-14	0,55
Laskennalliset erät	-113 821	-145 301	0	-145 301	-105 408	39 893	72,54	8 413	-7,39
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-4 987 119	-5 220 499	-470 000	-5 690 499	-5 425 851	264 648	95,35	-438 732	8,80
Vanhustyö									
Toimintatuotot	1 755 223	1 949 400	0	1 949 400	1 680 034	-269 366	86,18	-75 189	-4,28
Toimintakulut	-7 624 604	-7 957 117	0	-7 957 117	-7 842 972	114 145	98,57	-218 368	2,86
TOIMINTAKATE	-5 869 381	-6 007 717	0	-6 007 717	-6 162 938	-155 221	102,58	-293 557	5,00
Poistot ja arvonalentumiset	-45 662	-22 160	0	-22 160	-22 533	-373	101,68	23 130	-50,65
Laskennalliset erät	-147 430	-196 260	0	-196 260	-113 627	82 633	57,90	33 803	-22,93
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-6 062 474	-6 226 137	0	-6 226 137	-6 299 098	-72 961	101,17	-236 624	3,90
Sairaanhoito									
Toimintatuotot	609 008	582 050	0	582 050	1 373 713	791 663	236,01	764 705	125,57
Toimintakulut	-4 023 670	-3 984 461	-120 000	-4 104 461	-4 559 400	-454 939	111,08	-535 730	13,31
TOIMINTAKATE	-3 414 662	-3 402 411	-120 000	-3 522 411	-3 185 687	336 724	90,44	228 975	-6,71
Poistot ja arvonalentumiset	-69 413	-41 918	0	-41 918	-60 127	-18 209	143,44	9 286	-13,38
Laskennalliset erät	-79 339	-99 772	0	-99 772	-80 913	18 859	81,10	-1 574	1,98
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-3 563 413	-3 544 101	-120 000	-3 664 101	-3 326 727	337 374	90,79	236 686	-6,64
Neuvola									
Toimintatuotot	19 107	17 200	0	17 200	275 951	258 751	1 604,37	256 844	1344,24
Toimintakulut	-662 714	-690 839	0	-690 839	-741 421	-50 582	107,32	-78 707	11,88
TOIMINTAKATE	-643 607	-673 639	0	-673 639	-465 470	208 169	69,10	178 138	-27,68
Poistot ja arvonalentumiset	-11 363	-8 179	0	-8 179	-7 567	612	92,52	3 796	-33,41
Laskennalliset erät	-13 586	-14 730	0	-14 730	-9 822	4 908	66,68	3 765	-27,70
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-668 557	-696 548	0	-696 548	-482 859	213 689	69,32	185 698	-27,78
Suun terveydenhuolto									
Toimintatuotot	298 804	320 700	0	320 700	354 427	33 727	110,52	55 623	18,62
Toimintakulut	-1 026 458	-1 058 206	0	-1 058 206	-1 088 522	-30 316	102,86	-62 064	6,05
TOIMINTAKATE	-727 654	-737 506	0	-737 506	-734 095	3 411	99,54	-6 441	0,89
Poistot ja arvonalentumiset	-33 627	-17 516	0	-17 516	-22 955	-5 439	131,05	10 672	-31,74
Laskennalliset erät	-19 909	-25 209	0	-25 209	-16 733	8 476	66,38	3 175	-15,95
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-781 189	-780 231	0	-780 231	-773 784	6 447	99,17	7 406	-0,95
Terveyskeskussairaala									
Toimintatuotot	397 861	486 200	0	486 200	764 059	277 859	157,15	366 198	92,04
Toimintakulut	-2 004 227	-2 019 338	0	-2 019 338	-2 084 563	-65 225	103,23	-80 336	4,01
TOIMINTAKATE	-1 606 366	-1 533 138	0	-1 533 138	-1 320 504	212 634	86,13	285 862	-17,80
Poistot ja arvonalentumiset	-25 592	-15 501	0	-15 501	-49 204	-33 703	317,42	-23 612	92,26
Laskennalliset erät	-34 931	-43 240	0	-43 240	-32 613	10 627	75,42	2 318	-6,64
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-1 666 889	-1 591 879	0	-1 591 879	-1 402 321	189 558	88,09	264 568	-15,87
Erikoissairaanhoito									
Toimintakulut	-11 743 695	-11 577 199	-640 000	-12 217 199	-12 047 933	169 266	98,61	-304 238	2,59
TOIMINTAKATE	-11 743 695	-11 577 199	-640 000	-12 217 199	-12 047 933	169 266	98,61	-304 238	2,59
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-11 743 695	-11 577 199	-640 000	-12 217 199	-12 047 933	169 266	98,61	-304 238	2,59
Sosiaali- ja terveyspalvelut YHT.									
Toimintatuotot	3 814 117	4 053 350	0	4 053 350	5 264 095	1 210 745	129,87	1 449 978	38,02
Toimintakulut	-36 013 885	-36 454 667	-1 500 000	-37 954 667	-38 736 679	-782 012	102,06	-2 722 794	7,56
TOIMINTAKATE	-32 199 768	-32 401 317	-1 500 000	-33 901 317	-33 472 584	428 733	98,74	-1 272 816	3,95
Poistot ja arvonalentumiset	-193 272	-110 077	0	-110 077	-172 905	-62 828	157,08	20 367	-10,54
Laskennalliset erät	-488 200	-620 976	0	-620 976	-440 403	180 573	70,92	47 797	-9,79
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-32 881 239	-33 132 370	-1 500 000	-34 632 370	-34 085 891	546 479	98,42	-1 204 652	3,66

Toimialajohtajan katsaus

Sosiaali- ja terveyspalvelujen toimialan tehtävänä on taata kuntalaisille edellytykset saada tasavertaisesti laadukkaita taloudellisesti tuotettuja sosiaali- ja terveyspalveluja. Sosiaali- ja terveyspalvelut on vuonna 2021 pystytty hoitamaan pääsääntöisesti terveydenhuollon hoitotakuun ja sosiaalitoimen aikavelvoitteiden mukaisesti. Toteutuneesta Valviran ja aluehallintoviraston valvonnasta ja velvoitteista on suoriuduttu ilman huomautuksia.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden toimintaan on edelleen vuoden 2021 aikana vaikuttanut maailmanlaajuinen covid-19 –viruksen aiheuttama epidemia, johon ei talousarviossa varauduttu. Vaikka infektio-tilanne on kunnan alueella ollut kaiken kaikkiaan rauhallinen, on sosiaali- ja terveydenhuolto ottanut vastaan koronaepidemian mukanaan tuoman testauksen, jäljittämisen, rokottamiseen, tartuntojen hoidon järjestämisen sekä mukauttanut toimintaa tavoitteena erityisesti riskiryhmien suojaaminen ja epidemian rajoittaminen. Samalla on kuitenkin myös turvattu välttämättömät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut kuntalaisille.

Sosiaali- ja terveyslautakunta totesi 1-8/2021 osavuosikatsausta käsitellessään, että sosiaali- ja terveyspalveluiden toimialan toiminnan ja talouden toteumaa kuvasi kahta edellisvuotta merkittävästi suurempi epävakaus. Epävakaus näkyi erityisesti asiakkaisiin/potilaisiin kohdistuvissa palvelujen ostoissa. Asiakaspalvelujen ostoissa on suuria, luonnollisiakin kuukausivaihteluita mm. palvelusulkujen ja asiakkaiden palvelutarpeen vaihtelujen mukaan. Toimintakulujen arviointia vaikeutti erityisesti myös koronaepidemia, joka aiheutti mm. ylimääräisiä henkilöstökuluja ja tarvikekustannuksia. Tosiasiallisesti sosiaali- ja terveyspalveluiden talousarvion käyttösuunnitelma oli toimintakulujen osalta syyskuun lopussa kokonaisuutena toteutunut kolme prosenttiyksikköä yli ajankohdan. Asiakkaiden/potilaiden palvelujen hankintaan ja järjestämiseen suoraan liittyvät ostot (asiakaspalvelujen ostot kunnilta, kuntayhtymiltä ja muilta, sosiaali- ja terveyspalvelujen ostot, palvelusetelit) olivat toteutuneet syyskuun lopussa 80,9 %, kun ajankohdan mukainen käyttö olisi ollut 75 %. Sosiaali- ja terveyslautakunta esitti vuodelle 2021 yhteensä 1.500.000 euron lisämäärärahaa, jonka Muhoksen kunnanvaltuusto hyväksyi 15.12.2021 § 96.

Muhoksen kunta oli jättänyt 12.11.2021 covid-19-kustannuksia koskevan valtionavustushakemuksen sosiaali- ja terveysministeriölle ajalta 1-8/2021. Valtionavustuspäätöksen mukaisesti koronapandemian aiheuttamia kustannuksia testauksesta, tartuntojen jäljittämisestä, rokottamisesta, covidpotilaiden hoidosta ja muista erikseen perusteltavista välittömistä kustannuksista korvattiin ensimmäisessä haussa 632.255 euroa, josta terveyspalvelujen avustuksiin kirjattiin 517.128 euroa ja loput konserniin avatulle covid-19 kulujen kustannuspaikalle. Tammikuussa 2022 avattiin erikseen kustannusten haku ajalle 9-12/2021 ja hakemuksen avustussumma 377.157 euroa on ennakoiden tuloutettu tilinpäätökseen.

Pohjois-Pohjanmaan maakunta on käynnistänyt valmistautumisen sote-uudistukseen kahden hankekokonaisuuden muodossa. Tulevaisuuden sotekeskus -hanke osahankkeineen keskittyi olemassa olevien sosiaali- ja terveyspalvelujen perusparantamiseen, Rakennehanke osahankkeineen puolestaan ennakoimaan mahdollisuuksien mukaan 1.1.2023 käynnistyvää maakunnan hyvinvointialuetta. Muhoksen sosiaali- ja terveyspalvelut ovat omalta osaltaan osallistuneet ko. hankkeisiin ja tilinpäätökseen on tuloutettu hankerahoitusta laskutuksen perusteella 86.452 euroa.

Talous

Sosiaali- ja terveyspalvelujen talouden kuukausiseuranta ja osavuosikatsaukset osoittivat, että toimintakulujen ylitysvaara oli todellinen. Sosiaali- ja terveyspalvelujen vuoden 2021 toiminnan ja talouden toteumaa kuvasi kokonaisuutena ennakoimattomuus ja epävakaus. Toimintakulujen kehitystä pyrittiin edelleen ennakoimaan palvelutarpeen huolellisella arvioinnilla ja osuvalla

kohdentamisella sekä ostopalvelujen järjestelyillä. Valtuuston hyväksymän lisämäärärahan ja tilinpäätökseen huomioitujen ylimääräisten tuottojen jälkeen vuoden 2021 talous toteutui toimintatuottojen osalta reilusti yli ja toimintakulujen osalta edelleen yli, toimintakatteen ja tilikauden tuloksen jäädessä reilusti plussalle. Tosiasiallisesti sosiaali- ja terveystalouden toimintakulut ylittyivät suunnitellusta 2.282.012 euroa, jota kattoivat korona-avustukset ja hankerahoitus yhteensä 980.737 euroa.

Tammi-joulukuun aikana hyvin ovat kertyneet myyntituotoista myyntituotot muilta kunnilta ja kuntayhtymiltä sekä maksutuotoista sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut. Sosiaali- ja terveystalouden asiakasmaksujen osauudistus on astunut asteittain voimaan 1.7.2021 alkaen. Verrattuna vuoden 2020 tilinpäätökseen sekä myyntituotot että maksutuotot ovat kasvaneet merkittävästi kuvaten palveluissa olevan asiakasmäärän kasvua.

Tammi-joulukuun henkilöstömenojen toteuma oli yli kaksi prosenttiyksikköä yli suunnitellusta. Henkilöstömenot kasvoivat vuodesta 2020 liki 500.000 euroa. Henkilöstöresurssia lisättiin suunnitellusti kotihoidon kenttätöihin, johon perustettiin viisi vakinaista vakanssia. Ennakoimattomasti henkilöstömenoja kasvattivat koronapandemian edellyttämät toimenpiteet terveydenhuollossa, samoin kuin taudin aiheuttamat henkilöstön poissaolot palveluissa. Sosiaali- ja terveystalouden henkilöstömäärä oli 31.12.2021 238 työntekijää, kun edellisvuoden vastaava luku oli 225. Vuoden viimeisen päivän luvulla arvioiden henkilöstömäärän kasvu oli 5,7 %.

Palvelujen ostojen suurin menoerä eli suoraan asiakkaisiin ja potilaisiin kohdentuvat palvelujen ostot toteutuivat tammi-joulukuussa yli kymmenen prosenttiyksikköä yli suunnitellusta. Pelkästään erikoissairaanhoidon ostoihin on kirjattiin toimintakuluja 11.989.261 euroa, joka on 311.075 euroa suurempi kuin edellisenä vuonna. Erikoissairaanhoidon ostoihin sairaanhoitopiiriltä kirjattiin korona-avustusta hyvityksenä 85.665 euroa. Asiakaspalvelujen ostot kasvoivat edellisvuoteen verrattuna myös vammaisten henkilöiden palveluasumisessa ja laitoshoidossa sekä lastensuojelun palveluissa. Kasvu johtui osin uusista asiakkuuksista, osin hintojen korotuksista ja kaalliista palvelukokonaisuuksista. Hankinta-arvoltaan pienemmässä palvelujen ostoissa eri menolajien toteumat poikkesivat toisistaan: eniten kasvoivat IT-ohjelmistojen ja sovellusten toimintakulut liittyen uusiin ohjelmistoihin ja päivityksiin.

Hankinnoista suurin yksittäinen jatkuva kuluerä on lääkkeet ja hoitotarvikkeet, jonka toimintakulujen varaus oli 844.480 euroa ja toteumaprosentti joulukuun lopussa 116. Edelliseen vuoteen verrattuna kasvoivat etenkin lääkekustannukset. Avustukset toteutuivat osittain epätasaisesti. Toimintakuluista joulukuun lopussa matalampaa toteumaprosenttia osoittivat kaikki muut menot paitsi työmarkkinatuen kuntaosuus ja avustukset yhteisöille. Vuoden 2020 avustuksiin sisältyvät palvelusetelikulut, jotka vuoden 2021 talousarviossa ja tilinpäätöksessä sisältyvät asiakaspalvelujen ostoihin.

Luottotappioita, joka muodostuu perinnässä olleista perimättä jääneistä asiakasmaksuista ja myyntituottojen saatavista, kirjattiin viime vuodelle 7.844 euroa.

Vastualueiden toiminta

Sosiaalipalveluissa toteutuivat palvelutarpeen arvioinnin ja palveluiden järjestämisen määräajat pääsääntöisesti. Koronapandemian takia osa mm. viranomaispalavereista, asiakastapaamisista toteutui edelleen etäyhteyksien kautta. Erityistä haastetta palvelujen järjestämiselle määräaikojen puitteissa vuonna 2021 tuottivat henkilöstön lyhyt- ja pitkäaikaiset poissaolot yhdistettynä sijaisten heikkoon saatavuuteen.

Lastensuojelun avohoidon toteutetaan perheen yksilölliseen tilanteeseen suunniteltuna moninaisina perheen tukipalveluina ja työapuna, omana ja ostettuna perhetyönä, tilapäisenä perhehoitona, tukihenkilötoimintana, sekä myös tarvittaessa lyhyinä kodin ulkopuolisina interventioina sekä terapia- ja

kuntoutuspalveluina. Lastensuojeluasian vireille tulon jälkeen sosiaalityöntekijän on arvioitava välittömästi lapsen mahdollinen kiireellinen tuen tarve. Arvioinnin yhteydessä selvitetään paitsi lastensuojelun tarve ja myös palvelujen järjestäminen sosiaalihuoltona ilman lastensuojelun asiakkuutta.

Lapsiperhepalvelujen asiakkuudet painottuivat ennakoiviin sosiaalihuoltolain perusteella järjestettäviin palveluihin kuten tilapäiseen perhehoitoon ja tukiperhetoimintaan sekä perhetyöhön ja lapsiperheiden kotipalveluun. Yhteydenottoja sosiaalihuoltoon lapsen tuen tarpeen arviointia varten tuli 82. Vauvasetelin myöntäminen käynnistyi 3/2021 ja palvelu toteutettiin omana toimintana. Lastensuojelun ilmoituksia yhdellä henkilötunnuksella tuli vuoden aikana 270 kpl. Lasten sijoituksia tehtiin vuoden aikana 6. Kokonaisuutena vuoden 2021 asiakkuuksien määrä oli edellisvuoden tasoa. Virka-ajan ulkopuolisen sosiaalipäivystyksen toteutti Oulun seudun ja Oulunkaaren kunnille Oulun kaupunki.

Päihdehuollon ja -hoidon palvelujen kehittämistyö on siirtynyt osaksi hyvinvointialueen hanketta, jossa haetaan toimintamallia lähipalveluiden ja erityispalveluiden järjestämiselle. Pitkittyneet päihdeongelmat näkyivät edelleen erityisesti haasteellisina kuntoutushoidon ja avopalveluiden järjestelyinä. Päihdehuollon palveluja ostettiin suunnitellusti yksittäisille asiakkaille.

Viimesijaisessa toimeentulon turvaamisessa kunnan vastuulla jäivät täydentävä ja ennaltaehkäisevä toimeentulotuki sekä kuntouttavan työtoiminnan ja sosiaalisen kuntoutuksen järjestäminen. Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen saajien määrä kääntyi elokuussa laskuun ja toimeentulotukea saajien määrä laski vuonna 2021 142 kotitalouteen. Työmarkkinatuen kuntaosuuteen käytettiin joulukuun loppuun mennessä 735.121 euroa ja tuen piirissä oli 155 henkilöä, joista liki puolet oli yli 1000 päivää työttöminä olleita. Nuorten Ystävät ry:n tuottama työpaja- ja ohjaamotoiminta sekä Mutteri –hanke toimivat yhteisissä tiloissa kunnan keskustassa ja tavoittivat toimintaansa vajaat 120 asiakasta. Yhteisiin tiloihin sijoittuivat myös Oulun seudun työllisyyden kuntakokeilun Muhoksen toiminnot, jotka käynnistyivät 3/2021. Kuntakokeilun alkutaivalta vaivasi suuri henkilöstön vaihtuvuus ja henkilöstöresurssivaje, mikä osaltaan kasvatti työmarkkinatuen kuntaosuutta ja heikensi työllisyyden hoidon verkostotyötä.

Vammaispalveluissa sekä vaikeavammaisten henkilöiden avustuksiin ja etuuksiin että vammais- palvelujen asiakaspalvelujen ostojen kokonaismenojen kehitykseen vuositasolla vaikuttaa yksittäisten asiakkaiden sisääntulo tai poistuminen palvelujen piiristä. Vammaispalvelujen vastuualuetta koskevat lain edellyttämät käsittelyajat toteutuvat pääsääntöisesti eikä koronaepidemia vaikuttanut juurikaan palveluiden kattavuuteen: hetkellinen palvelujen käytön notkahdus kohdistui kuljetuspalvelujen ja avustajapalvelujen käyttöön, mutta ne ovat palautuneet ennalleen.

Vammaispalveluissa asiakasmäärän ja palvelutarpeen yksilöllinen vaihtelu ohella palvelurakenteelle asetetut tavoitteet vaikuttavat toimintakuluihin. Kehitysvammahuollon ja psykiatrisen laitoshoidon muutokset näkyvät asumispalvelujen pitkäkestoisena jatkuvana kasvuna niin ostoissa kuin omissakin palveluissa. Joulukuun lopussa järjestettiin asumis- ja laitospalveluja yhteensä yli 110 asiakkaalle (palveluasumisen ostot 74, oma toiminta 39 ja Konstin ostot 2). Lisäksi ostetaan tilapäistä asumispalvelua lähinnä alle 18-vuotiaille kotona asuville henkilöille.

OYS vaativien erityispalveluiden osaamiskeskus Konstin palvelut keskittyvät tutkimukseen ja arviointiin sekä lyhytkestoiseen kuntoutukseen. Konstin palveluja kuormittivat pitkäaikaisasiakkaat, joille sopivaa asumispalvelua ei ole tarjolla. Muhoslaisia asiakkaita oli vuoden 2021 lopussa pitkäaikaisessa laitoshoidossa kaksi henkilöä. Muhoksen ryhmäkodilla on asukaspaikkoja 15, joista muille kunnille myytiin vuoden 2021 lopussa kolme paikkaa. Omana toimintana toteutettiin edelleen tukiasumisen kokonaisuus, joka käsittää vajaat 30 tuettua asumispaikkaa. Talonpojantien tukiasuntoja korvaavaa asumisratkaisua ei löydetty.

Vammaispalvelujen vastuualue vastaa paitsi kehitysvammaisten ja vaikeavammaisten erityislainsäädännön perusteella järjestettävistä palveluista myös sosiaalihuoltolain perusteella

järjetettävistä palveluista muille erityisryhmille. Vastuualueen toimintaan vaikutti omalta osaltaan asiakasmaksulainsäädännön osauudistus, joka mm. muutti palveluasumisen asiakasmaksujen määräytymisperusteita ja toi kunnalle perittäväksi asiakasmaksuja, jotka asiakas aiemmin maksoi suoraan palveluntuottajalle. Osauudistuksen toimeenpano jatkui osin vuoden 2022 puolelle saakka, jolloin viimeisenä kunnan asiakasmaksulaskutukseen saadaan kuljetuspalveluiden omavastuuosuudet.

Ikäihmisten palveluissa vuoden 2021 toimintaan ja palveluiden järjestämiseen on edelleen vaikuttanut Covid-19 koronaviruksen aiheuttaman taudin leviäminen ja siihen liittyvät rajoitus- ja suojaustoimet. Epidemian vaikutus näkyi myös henkilöstöresurssissa, kun henkilöstön lyhyt- ja pitkäaikaiset poissaolot yhdistyivät sijaisten heikkoon saatavuuteen.

Eläköitymiset sekä vakinaisen henkilöstön ja sijaistyövoiman saatavuus suhteessa kasvaviin asiakasmääriin ja vanhuspalvelulain edellyttämiin nouseviin henkilöstömitoituksiin on iso ja myös vuodelle 2022 siirtynyt uhka palveluiden järjestämiselle. Pätevän henkilöstön saatavuus näkyi myös valvonta-asioiden lisääntymisenä niin yksityisen palvelutuotannon puolella kuin omavalvontana omassa palvelutuotannossa. Kesälomakaudelle 2021 vahvistettiin määräaikainen kutsu- ja hälytysrahan korotus, jolla varmistettiin erityisesti kotiin menevissä palveluissa riittävää henkilöstöresurssia.

Ikääntyneiden palveluissa kotiin annettavien palveluiden tarve on kasvava. Säännöllisen kotihoidon asiakkuuksien määrä nousee edelleen ja vuonna 2021 säännöllisen kotihoidon piirissä olevia kotilouksia oli keskimäärin 150. Asiakasmäärän kasvusta johtuen myös Iita- ja viikonlopputyön tarve lisääntyi. Kotihoito jatkoi edelleen hyvinvointiteknologian käyttöönottoa tehostamaan ja turvaamaan palvelutuotantoa. Evondos lääkeannostelijoiden kattavuus nousi suunnitellusti ja VideoVisit etähoivaa juurrutettiin osaksi arkityötä. Etähoivassa tavoiteltiin kattavuuden kasvua ja käytössä oli vuoden lopussa yli 30 laitetta. Asiakaskokemukset etähoivasta ovat positiivisia.

Palveluseteli on vakiintunut osaksi vanhuspalveluiden palvelutuotantoa. Palvelusetelillä tuotettiin erityisesti tukipalveluita ja tehostetun palveluasumisen palveluita. Kotihoidon tukipalveluiden palvelutuotanto toteutetaan pääsääntöisesti palvelusetelillä ja asiakkaita oli vuoden aikana yli sata.

Päiväkeskuksen toiminta on ollut keskeytyksissä tai toiminta on ollut supistettuna koko pandemian ajan. Päiväkeskuksen tiloja hyödynnettiin koronarokotuksiin. Henkilökunta on sulkujen aikana liikunnut ja työskennellyt eri toimipisteissä muuttuneiden palvelutarpeiden mukaisesti. Ikäihmisten palvelutarpeen arviointi ja sen mukainen palveluiden järjestäminen on onnistunut pääsääntöisesti hyvin ja lain säätämässä aikarajoissa. Kasvava asiakasmäärä edellyttää myös jatkossa riittävä resurssin varmistamista palveluohjaukseen.

Tehostettu palveluasumisen paikka on järjestynyt kriteerit täyttävälle asiakkaalle laissa säädettyssä määräajassa omissa palveluissa, ostoissa tai palvelusetelillä. Tehostetun palveluasumisessa Neuvontatien palveluasuntojen paikkalukua laskettiin alkuvuodesta kahdella asukaspaikalla. Lainsäädännön muutoksen myötä toimintayksikössä seurataan henkilöstömitoitusta säännöllisesti kolmen viikon jaksoissa THL:n ohjeistuksen mukaisesti. Henkilöstöresurssin seurantaan liittyy tarkempi tarkastelu myös välillisen ja välittömän työn osuudesta. Yksikkö täytti vaaditun mitoituksen, vaikka sijaisten saatavuus oli välillä heikkoa.

Vuonna 2020 hyväksyttiin suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi. Ikääntyneiden palveluissa on toteutettu suunnitelmaan liitettyä toimenpideohjelmia.

Terveyspalveluissa vuosi 2021 oli mitä suurimmassa määrin maailmanlaajuisen koronapandemian tahdittama. Koronaviruksen muuntautuminen teki vuodesta ennakoimattaman, ensin delta ja sittemmin yhä helpommin tartuttava omikron muunnos mullistivat pandemian kuvan. Koronarokotukset saatiin käyntiin tammikuussa 2021. Massiivinen rokotustoiminta pelasti hoitojärjestelmän romahtamiselta. Tartuntojen määrä kasvoi etenkin loppuvuodesta kunnan alueella merkittävästi satoihin tapauksiin. Sairaalahoidon tarve jäi onneksi ennakoidusta kiitos ikäihmisten ja

muiden riskiryhmäläisten kattavan ja nopean rokottamisen. Syyskaudella korona levisi laajasti väestössä rokottomattomien nuorten aikuisten ja lasten ja nuorten keskuudessa. Myöskään palveluasumisyksiköt eivät säästyeet koronalta, eri yksiköissä oli kuluvan vuoden aikana paikallisia epidemioita.

Toisena isona rinnalla kulkevana asiana oli koko sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoita koskettava tuleva Sote-uudistus ja siihen liittyvät eri osahankkeet ja niihin liittyvä henkilökuntaa laajasti koskettanut suunnittelu ja koulutustoiminta. Koronan varjossa tehtiin loppuun myös terveyskeskuksen tilaremontti: tammikuussa valmistui uudet tilat psykologeille ja perheterapeutille vanhaan terveyskeskussairaalaasiipeen. Tähän muutokseen liittyen ulkoistettu työterveyshuolto palasi terveyskeskuksen tiloihin samoin tammikuun lopussa. Alkusyksystä saatiin uudet tilat infektiovastaanotolle ja laitoshuollolle. Terveyskeskuksen avohoidon tilojen perusparannusta on tehty vajaan kahden vuoden ajan tavoitteena saada tiloille jatkoaikaa 5-10 vuoteen. Peruskorjaushanke on kokonaisuutena toteutettu käyttäjiä kuunnellen ja uusittujen tilojen käyttökokemukset ovat hyvät.

Lääkäreiden vastaanoton toiminnassa korona näkyi epäsuorasti koko toiminnassa. Pitkäaikaissairaiden käynnit vähenivät, samoin tavanomaisten infektioiden määrä ja tapaturmien määrä oli akaisempaa pienempi. Huoli kertyvästä hoitovelasta on todellinen. Infektiopotilaiden hoito jatkui koko vuoden eriyttynä muusta toiminnasta. Alkusyksystä valmistuneet uudet tilat tarjosivat varsin hyvät puitteet koronanäytteenotolle sekä hoitajan ja lääkärin erilliselle infektiovastaanotolle. Jäljitystyöstä vastasivat terveydenhoitajat, joita siirrettiin tähän tehtävään aikuisneuvolasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta. Viikonloppuisin jäljitystyöstä vastasi PPSHP infektion torjuntayksikkö, joka tarjosi muutenkin merkittävää tukea koronatoimien osalta.

Äitiys- ja lastenneuvoloiden toiminta on jotakuinkin normalisoitunut vuoden 2021 aikana. Äitiys- ja lastenneuvolassa on pystytty toteuttamaan kaikki määräaikaistarkastukset alle kouluikäisille lapsille sekä raskaana oleville. Pieniä viivästymisiä on ollut pandemiasta johtuen leikki-ikäisten lasten tarkastuksissa. Pandemian vuoksi äitiysneuvolassa rajoitettiin käynnillä mukana olevien määrää siten, että vain puoliso tai yksi saattaja voi olla läsnä. Lapsen neuvolakäynnillä voi olla molemmat vanhemmat mukana. Syntyvyydessä oli pientä laskua vuoteen 2020 verrattuna. Vuonna 2021 syntyi 101 lasta (2020 113 lasta). Syksyllä käynnistettiin ensisynnyttäjien luona kotikäynnit, jotka olivat olleet tauolla pandemian alusta 03/2020 lähtien.

Koronapandemia on vaikuttanut varsinkin koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sekä aikuisneuvolan toimintaan. Toiminta on toiminut koko 2021 vuoden supistettuna ja henkilöstöä on käytetty rokotuksiin sekä jäljitystoimintaan. Rokotustahti oli kiivaimmillaan touko-elokuussa sekä loppuvuodesta marras-joulukuussa. Tällöin on ollut useampi rokotuspiste, ja rokotuksia on annettu kuntalaisille myös viikonloppuna. Keväästä alkaen rokotteita on ollut jo hyvin saatavilla. Rokotuspisteenä on toiminut kevästä alkaen päiväkeskuksen tilat, mikä on toiminut hyvin. Elokuusta alkaen aloitettiin myös nuorten rokottaminen kouluilla sekä oppilaitoksissa.

Keväällä 2021 käyttöön otettu sähköinen ajanvaraus on toiminut hyvin koronarokotuksissa, ja kuntalaiset ovat ottaneet sen hyvin käyttöön. Sähköinen ajanvaraus laajennettiin syyskuun aikana koronanäytteenottoon. Koronapandemian aikana on myös jäljitystoiminto vakiintunut osaksi terveydenhuollon toimintaa. Muhoksen jäljitystiimissä oli 2021 viisi terveydenhoitajaa. Muhoksen kunnan jäljitystoiminto on ollut toiminnossa arkisin. Haavi - tartunnan jäljitysohjelma on toiminut hyvin Covid-19 seurannan ja jäljityksen apuna. Covid-19 sairastuneiden ja altistuneiden tiedon siirto muiden kuntien kanssa on parantunut Haavi-ohjelman avulla. Rokotustoimintaan ja jäljitystyöhön on jouduttu palkkaamaan vuoden aikana lisätyövoimaa.

Lääkehuolto on ollut koko korona-ajan hyvin keskeisessä roolissa. Lääkehuollon ja hoitotarvikkeiden osalta edellinen vuosi oli vaikea, suojaruusteiden saatavuus kääntyi keskimäärin oleellisesti parempaan. Kuluneena vuonna lisätyötä ovat teettäneet koronarokotteiden logistiset järjestelyt sekä

suojarusteiden jakaminen eri yksiköihin erityisesti palveluasumisyksiköiden paikallisissa epidemioissa. Ylimääräinen työmäärä on ollut merkittävä.

Diagnostisista palveluista laboratorio jatkoi omana toimintana uudistetuissa tiloissaan, joissa on kaksi erillistä näytteenottopistettä sekä erillinen analytiikalle rauhoitettu tila. Laboratoriossa ja koronanäytteenotossa siirryttiin sähköiseen ajanvaraukseen. Koronanäytteet otettiin infektiovastaanotolla ja niiden kustannukset olivat vuositasolla erittäin merkittävät. Röntgenin osalta kunta teki kauaskantoisen investoinnin uusimalla vanhentuneen natiivikuvauslaitteiston hankkimalla uuden suoradigitaalisen yksikön. Uusi laitteisto mahdollistaa entistä laadukkaammat kuvat aikaisempaa pienemmällä sädeannoksella.

Kuntoutusyksikössä yksilöasiakkaiden osalta palattiin lähelle normalia viimeistään rokotusten edistyessä. Ryhmämuotoinen kuntoutustoiminta on ollut edelleen tauolla. Uutena työkaluna lääkinnällisen kuntoutuksen osalta oli Effector järjestelmän käyttöönotto lääkinnällisen kuntoutuksen terapia-asioissa. Tällä pyritään tietojen yhteiseen hallittavuuteen ja näkyvyyteen eri toimijoilla. Edellisenä vuonna työnsä aloittanut kotihoitoon resursoitu fysioterapeutti on osoittanut enemmän kuin tarpeelliseksi. Ensi vaiheessa pääpaino on ollut terveyskeskussairaalaista tai erikoissairaanhoidosta kotiutuneissa potilaissa ja tällä toiminnalla on yritetty välttää sairaaloille tuttua pyörövi-ilmiotä. Neljän fysioterapeutin ohella yksikössä työskenteli yksi kokoaikainen toimintaterapeutti ja yksi kokoaikainen puheterapeutti.

Mielenterveysyksikössä palattiin tavanomaisiin työmalleihin etäkontaktien sijaan. Lasten ja nuorten erityistyöntekijöinä kunnassa oli kolme psykologia sekä yksi perheterapeutti. Konsultoivan lasten- ja nuorisopsykiatriin kapasitettia on nostettu kahteen päivään kuukaudessa lisääntyneen tarpeen mukaisesti. Lasten ja nuorten lisääntyvä oireilu haastaa palvelujärjestelmää kehittämään ja ottamaan käyttöön kevyempiä auttamistapoja kuten lyhytterapioita. Aikuisten osalta psykiatristen sairaanhoitajien työlle oli ajankuvaan sopien kasvavaa kysyntää. Tätä purettiin tilapäisellä lisätyövoimalla. Jonotilanteessa päästiinkin vajaan 30 jonottajasta alle 20 tällä toimenpiteellä. Sama kehityskulku lyhytterapiasuuntaan on havaittavissa osin myös aikuispsykiatriassa.

Suun terveydenhuolto on vuonna 2021 toteutettu neljän hammaslääkärin, kahden suuhygienistin ja viiden hammashoitajan työpanoksen voimin. Vuoden aikana käytettiin sijaistyövoimaa kesälomakaudella sekä kevään aikana yhden hammaslääkärin osittaisen työajan vuoksi. Suun terveydenhuollon hoitotakuuajoissa on ostopalvelujen ja tilapäisen sijaistyövoiman avulla pysytty: asiakasajat varattiin edelleen suoraan ja ei-kiireelliseen hoitoon pääsi viimeistään viiden kuukauden sisällä. Suun terveydenhuollon toiminnassa on seurattu koronaepidemiatilannetta alueella ja mukautettu hammashoidon toteuttamista STM:n ja THL:n ohjeistuksen mukaisesti.

Hoitotakuu välittömän yhteydensaannin suhteen toteutui hyvin. Hammashoitolan ajanvarausjärjestelmä Telia CallGuide mahdollistaa takaisinsoiton potilaalle. Ajanvaraukseen tulee kuukausittain 1400-1600 puhelua. Kevään aikana suunterveydenhuollossa otettiin käyttöön vastaanottoaikojen tekstiviestimuistutus. Tämän avulla peruuttamattomien poisjääntien määrä on vähentynyt noin 20 %. Puhelut on priorisoitu ei-kiireellisiin ja särkypuheluihin. Kiireellinen hoito järjestyi 1-3 päivässä omana särkypäivystyksenä ja tarvittaessa ostopalveluja apuna käyttäen. Suun terveydenhuollon yön aikaisesta päivystys velvollisuudesta virka-ajan ulkopuolella huolehtii OYS. Viikonloppujen ja arkipyhien läsnäolo päivystys on Oulussa Dentopoliksessa. Muhokselta päivystämässä kävi kolme kertaa vuoden aikana kaksi hammaslääkäri - hammashoitaja työparia. Vapaamuotoista päivystystä (puhelinpäivystys) virka-ajan ulkopuolella illalla oli viikko keväällä ja toinen viikko syksyllä.

Terveyspalvelujen ostoihin käytettiin 90.826 euroa, joista 85 % käsitti anestesiahammashoidon, eikoishammaslääkäritasoisien hoidon sekä hoidot, joihin hammashoitolassa ei ollut antaa aikaa kohtuullisen ajan kuluessa. Perusterveiden lasten nukutushammashoito ostetaan Terveystalolta. Ostopalveluista saatiin asiakasmaksuina takaisin noin vajaa kolmannes. Terveyspalveluihin kuuluvat myös oikomishoidon laboratoriotekniset kulut sekä oikomishoidon erikoishammaslääkärin konsultaatiokäynnit. Oikomishoito toteutettiin lähes kokonaan omana toimintana.

Terveyskeskussairaalan paikkaluku on 21 sairaansijaan ja mahdolliseen kahteen lisäpaikkaan. Henkilöstömitoitus on laskettu 0.80 työntekijään sairaansijaa kohden. Paikat ovat pääsääntöisesti akuutti ja kuntoutuspaikkoja. Pitkäaikaishoidon päätöksellä on ollut vuonna 2021 yksi potilas.

Sairaalan vuosi oli vaihteleva ja vilkas. Oulun alueen koronatilanne ja henkilöstöpula näkyi kuormituksen kasvuna myös Muhoksen terveyskeskussairaalassa. Sairaalassa oli hoidettavana myös koronapotilaita. Vuoden keskimääräinen kokonaiskuormitusprosentti nousi 90,2. Hoitopäiviä tuotettiin yhteensä 6.917 (luku sisältää myös päivä- ja yöhoidon), joista myynti ulkokuntalaisille 1.358 hoitopäivää. Korkeimmat käyttöaste kuukaudet ovat olleet heinäkuussa ja marraskuussa, jolloin käyttöaste oli 102,8-103,5 %. Suurin ostaja on ollut Oulun kaupunki. Sairaanhoidopiirissä sairaalasiirtoa odottavia potilaita ei ollut edellisten vuosien tapaan yhtään potilasta eli yksikkö kykeni vastaamaan jatkohoitovelvoitteeseen hyvin.

Erikoissairaanhoidossa palveluiden ostoon käytettiin 11.989.261 euroa, kun vuoden 2020 kokonaisumma oli 11.678.186 euroa. Leimallista vuodelle oli vaativien potilastapausten lukumääräinen kasvu. Noin puolet kokonaiskustannuksista kertyi kalliista yli 10 000 euron hoitojaksoista ja kunta sai palautusta kalliiden hoitojen tasausrahastosta 203.741 euroa. Kysynnässä ei ollut suurta muutosta saapuneiden läheteiden, avohoitokäyntien tai hoitojaksojen osalta. Merkittävin muutos oli hoitopäivissä, kasvua edellisvuoteen oli 10,7 %, mikä sekin kuvastaa potilaiden hoitoisuutta. Erikoisaloista psykiatrian erikoisalan kustannukset erityisesti lastenpsykiatrian ja akuuttipsykiatrian osalta kasvoivat merkittävästi. Joulukuun lopussa hoidon tarpeen arviota odotti 171 kuntalaista, joista peräti 33 oli odottanut yli kolme kuukautta. Vastaavasti hoitoa odotti 202 potilasta, joista yli kuusi kuukautta odottaneita oli 14. Tilanne huononi molemmissa ryhmissä merkittävästi edellisvuoden lopun ja alkuvuoden tilanteesta erityisesti yli kolme ja kuusi kuukautta jonottaneiden potilaiden osalta.